

„ČAS – MÍSTÁ – LIDÉ“

System nacistických táborů v letech 2. světové války.

„CZAS – MIEJSCA – LUDZIE“

Nazistowski system obozowy w latach II wojny światowej.

**MEZINÁRODNÍ
VĚDECKÁ
KONFERENCE**

**MIĘDZYNARODOWA
KONFERENCJA
NAUKOWA**

Organizátoři / Organizatorzy

Muzeum Těšínska • Muzeum Górnosląskie w Bytomiu

Termín konání: **30. září–1. října 2015**

Místo konání:

**Kulturní a společenské středisko „Střelnice“,
Střelniční 1, 737 01 Český Těšín**

Termin: **30 września–1 października**

Miejsce:

**Ośrodek kultury KaSS „Strzelnica“,
Střelniční 1, 737 01 Český Těšín**

Konference se koná pod záštitou

Velvyslanectví Polské republiky
v České republice,

Velvyslanectví
České republiky v Polské republice

a Města Český Těšín.

Patronat nad konferencją przejęli

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Czeskiej,

Ambasada Republiki Czeskiej
w Rzeczypospolitej Polskiej

oraz Město Český Těšín.

Konference je realizována v rámci
mezinárodního projektu
Vojenské zajatecké tábory Teschen během 2. světové války
/Obozy jenieckie Teschen w latach II wojny światowej
podpořeného z prostředků
Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci projektů
Česko-polského fóra.

Konferencja organizowana jest w ramach
międzynarodowego projektu
Vojenské zajatecké tábory Teschen během 2. světové války
/Obozy jenieckie Teschen w latach II wojny światowej
współfinansowanego przez Ministerstwo Spraw
Zagranicznych Republiki Czeskiej w ramach projektów
Czesko-Polskiego Forum.

Program konference / Program konferencji

středa 30. září / środa 30 września

- 10:00–10:30 **Prezentace účastníků / Prezentacja uczestników**
- 10:30–11:00 **Úvodní slovo a zahájení konference / Słowo wstępne oraz otwarcie konferencji**
mgr Iwona Mohl, wicedyrektor, Muzeum Górnośląskie w Bytomiu
PaedDr. Zbyšek Ondřeka, ředitel Muzea Těšínska
- 11:00–12:20 **1. blok: Těšínsko a Sudety za války a zdejší táborový systém**
1 sesja: Śląsk Cieszyński i Sudety podczas wojny oraz system obozowy
moderátor / moderujący:
prof. PhDr. Mečislav Borák, CSc. (Slezská univerzita v Opavě)
- 11:00–11:15 dr Wojciech Moś (Muzeum Górnośląskie w Bytomiu)
Obrona Śląska Cieszyńskiego w kampanii Wrześniowej 1–3. IX. 1939 r.
- 11:15–11:30 Mgr. Romana Rosová (Národní památkový ústav, ú.o.p. v Ostravě)
Skrochovice – počátek koncentračních táborů
- 11:30–11:45 Dr. inž. Stanisław Gawlik (Polski Związek Kulturalno Oświatowy w RC)
Polenlagry na Śląsku Cieszyńskim i ich ofiary
- 11:45–12:00 PhDr. Tomáš Niesner (Muzeum v Bruntále)
Tábory ve vládním obvodu Opava Sudetské župy
- 12:00–12:15 Karol Mrózek, Stanisław Mrózek, Adam Kantor, Dr. inž. Stanisław Gawlik
POLENLAGER 40 Frysztat. Żywa historia – wspomnienia więzionych
- 12:15–12:35 diskuze / dyskusja
- 12:35–13:35 přestávka na oběd / przerwa obiadowa
- 13:45–14:15 položení květů k Pomníku mezinárodní solidarity protifašistické koalice
k uctění památky obětem zajateckých táborů Teschen
złożenie kwiatów pod Pomnikiem Międzynarodowej Solidarności Koalicji
Antyfaszystowskiej w hołdzie ofiarom obozów jenieckich Teschen

- 14:30–16:20 **2. blok: Nacistický táborový systém a vězni z řad civilního obyvatelstva**
2. sesja: Nazistowski system obozowy oraz więźniowie z szeregów mieszkańców cywilnych
moderátor / moderující:
dr hab. Krzysztof Nowak (Uniwersytet Śląski w Katowicach)
- 14:30–14:45 dr hab. Dorota Sula (Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy)
KL Gross-Rosen – elementem nazistowskiego systemu pracy w Europie
- 14:45–15:00 Ivan Rous (Severočeské muzeum v Liberci)
Tábory nucené práce v Euroregionu Nisa v návaznosti na válečnou výrobu
- 15:00–15:15 Mgr. Jan Vajskebr (Ústav pro studium totalitních režimů, Praha)
K otázce zřízení koncentračních táborů na území vojenského výcvikového prostoru SS „Böhmen“
- 15:15–15:30 PhDr. Pavel Zeman, Ph.D. (Ústav pro studium totalitních režimů, Praha)
Od Grafenecku k San Sabbě. Likvidační zařízení Obecně prospěšné nadace pro ústavní péči (Gemeinnützige Stiftung für Anstaltspflege), akce Reinhard (Aktion Reinhard) a Nasazení R (Einsatz R). Strukturální, typologická a personální kontinuita 1940–1945
- 15:30–15:45 dr hab. Piotr Gołdyn, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Nauczyciele wschodniej Wielkopolski w nazistowskich obozach zagłady
- 15:45–16:00 mgr Daria Czarnecka (Archiwum Państwowe w Katowicach)
Stanisław Gustaw Jaster – portret uciekiniera
- 16:00–16:20 diskuze / diskuzja
- 16:20–16:45 přestávka na kávu / przerwa na kawę
- 16:45–18:15 **3. blok: Důsledky táborového systému a zajatci po skončení války**
3 sesja: Konsekwencje systemu obozowego oraz jeńcy po zakończeniu wojny
moderátor / moderující:
dr hab. Piotr Gołdyn, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
- 16:45–17:00 Dr. Alfons Adam (Institut terezínské iniciativy)
Zwangsarbeit vor Gericht – der Prozess gegen Heinrich Hechtfisher, Direktor der Keramischen Werke Bohemia in Neurohlau vor dem Außerordentlichen Volksgericht Eger

- 17:00–17:15 Bartholomäus Fajak, M.A. (LWL-Industriemuseum Westfälisches Landesmuseum für Industriekultur Zeche Hannover /Bochum/)
Kultura w obozie. Polska działalność kulturalna w obozach DPów w Niemczech po 1945 roku
- 17:15–17:30 dr Jacek Barski (PORTA POLONICA – Centrum Dokumentacji Kultury i Historii Polaków w Niemczech, Bochum)
Maczków 1945–48. Polska enklawa w Niemczech
- 17:30–17:45 dr Jarosław Durka (Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie)
Pielgrzymki byłych więźniów obozów koncentracyjnych na Jasną Górę w okresie PRL
- 17:45–18:00 dyskusje / dyskusja

- 18:00–18:15 Jerzy Stankiewicz, dr h. c. (Związek Kompozytorów Polskich)
Olivier Messiaen i Cieszyńianin Zdzisław Nardelli w Stalagu VIII A w Görlitz
- 18:30–19:00 Filmová projekce snímku francouzského režiséra N. B. Vidala *Le Charme des impossibilités* (75 min.) představující život v zajateckém táboře, vznik slavného hudebního díla *Kvartet pro konec Času* a jeho premiéru v táboře Stalag VIII A Görlitz 15. ledna 1941. Jeho autorem byl zajatec tábora a dnes světoznámý francouzský skladatel Olivier Messiaen (1908–1992). Projekci provede Jerzy Stankiewicz, dr h. c., Prezes Zarządu Oddziału Krakowskiego, Związek Kompozytorów Polskich.
Projekcja dokumentalnego filmu reżysera N. B. Vidala *Urok niemożliwości* (75 min.) przedstawiającego życie w obozie jenieckim, powstanie utworu muzycznego pt. *Kvartet na koniec Czasu* oraz przygotowania do jego premiery w obozie Stalag VIII A Görlitz 15 stycznia 1941 r. Utwór ten skomponował Olivier Messiaen (1908–1992) jeniec tego obozu, znany dzisiaj na całym świecie wielki kompozytor francuski. Projekcję poprowadzi Jerzy Stankiewicz, dr h. c., Prezes Zarządu Oddziału Krakowskiego, Związek Kompozytorów Polskich.

čtvrtek 1. října / czwartek 1 października

9:30–11:20 **4. blok: Stalagy Teschen a Lamsdorf**

4 sesja: Stalagy Teschen i Lamsdorf

moderátor / moderująca:

dr hab. Dorota Sula (Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy)

9:30–9:45 dr Anna Wickiewicz (Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu)

Losy jeńców brytyjskich w Stalagu VIII B (344) Lamsdorf na podstawie gazety The Clarion

9:45–10:00 dr Joanna Lusek (Muzeum Górnośląskie w Bytomiu)

Opieka medyczna nad brytyjskimi jeńcami wojennymi w stalagach Lamsdorf i Teschen w latach II wojny światowej

10:00–10:15 Mgr. Martin Krůl (Muzeum Těšínska)

Stavební vývoj a počty zajatců v kmenových táborech Teschen

10:15–10:30 mgr Zbigniew Gołasz (Instytut Pamięci Narodowej, Oddział w Katowicach)

Infrastruktura obozowa na terenie Zabrze w latach II wojny światowej

10:30–10:45 Mgr. Marcel Mahdal (o.s. PANT)

Pracovní komando STALAG VIIID TESCHEN v Karvinné a italský zajatec Paolo Coplojer

10:45–11:00 dr Piotr Stanek (Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu)

Ewakuacja jeńców wojennych na Górnym Śląsku

11:00–11:20 dyskusje / dyskusja

11:20–12:30 přestávka na oběd (individuálně) / przerwa obiadowa (indywidualnie)

12:30–14:00 **5. blok: Reflexe, diskuse**

5 sesja: Refleksje, dyskusja

moderátor / moderująca:

dr Joanna Lusek (Muzeum Górnośląskie w Bytomiu)

12:30–12:45 mgr Małgorzata Laburda (Centrum Dokumentacji Deportacji Górnoślązaków)

Końca wojny nie było czyli od nazizmu do komunizmu. Rok 1945 w pamięci Górnoślązaków

- 12:45–13:00 Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D. (Slezské zemské muzeum v Opavě)
K historii internačního tábora Hanke
- 13:00–13:15 mgr Dorota Musiał (Centralne Muzeum Jeńców Wojennych
w Łambinowicach-Opolu)
*Nazistowski system jeniecki w programie edukacyjnym Centralnego
Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu*
- 13:15–13:30 Lubomír Chobot
Místa zajetí a internace dnes
- 13:30 **Závěrečné zhodnocení a ukončení konference**
Podsumowanie oraz zakończenie konferencji
mgr Iwona Mohl, wicedyrektor, Muzeum Górnośląskie w Bytomiu
PaedDr. Zbyšek Ondřeka, ředitel Muzea Těšínska

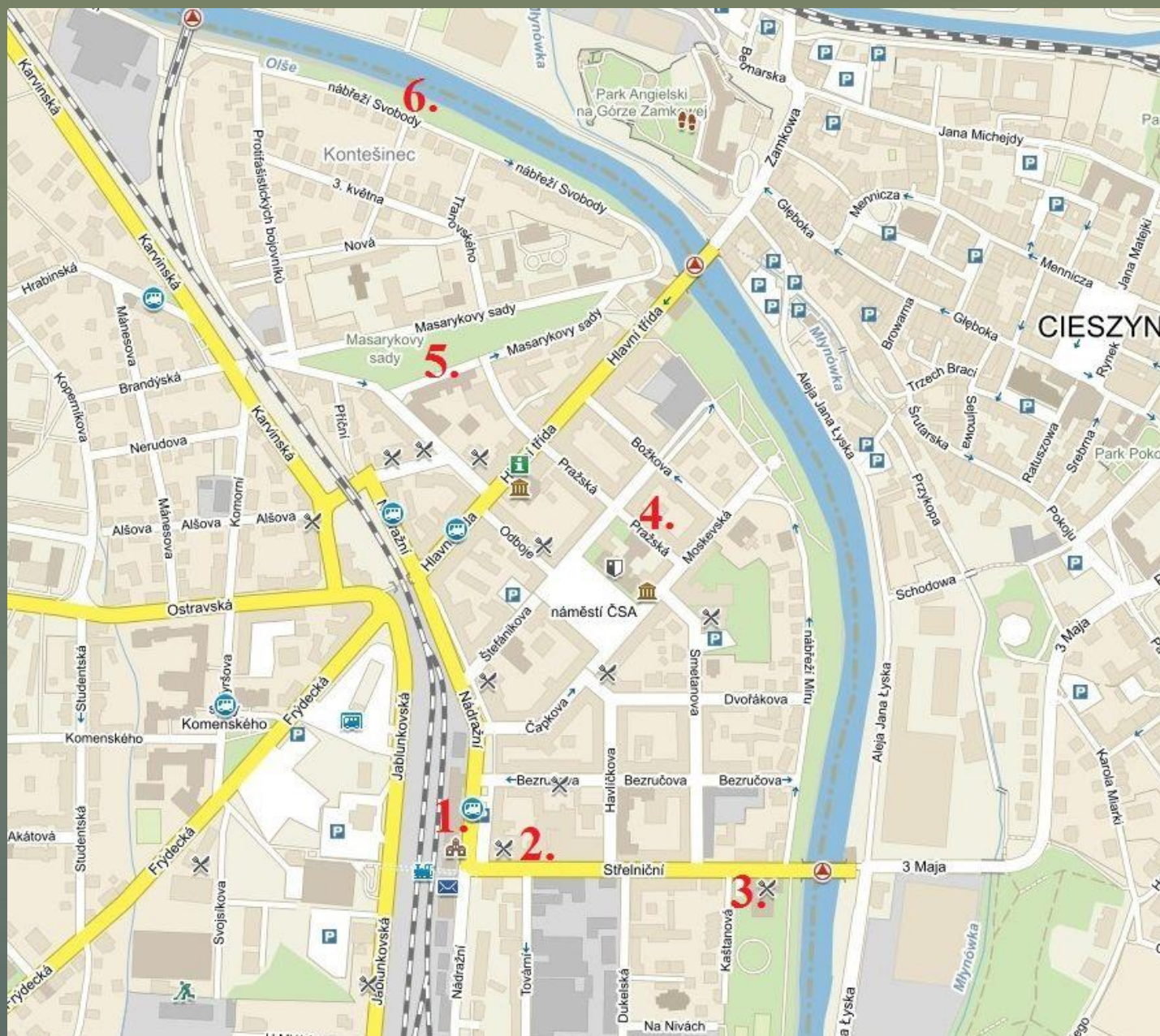
V průběhu konání konference možnost prohlídky výstavy *Zajatecké tábory Teschen v letech 2. světové války / Obozy jenieckie Teschen w latach II wojny światowej* ve výstavní síni Muzea Těšínska, Pražská 3/14 v Českém Těšíně.

Po skončení programu konference pro zájemce exkurze na místo bývalých zajateckých táborů k Pomníku mezinárodní solidarity protifašistické koalice.

Podczas konferencji możliwość zwiedzania wystawy *Zajatecké tábory Teschen v letech 2. světové války / Obozy jenieckie Teschen w latach II wojny światowej* w Sali wystaw Muzeum Těšínska, Pražská 3/14, Český Těšín.

Po zakończeniu konferencji dla zainteresowanych ekskurzja na tereny poobozowe pod Pomnik Międzynarodowej Solidarności Koalicji Antyfaszystowskiej.

1. Vlakové nádraží Český Těšín
2. Hotel Piast
3. Kulturní a společenské středisko „Střelnice“
4. Výstavní síň Muzea Těšínska
5. Muzeum Těšínska
6. Pomník mezinárodní solidarity protifašistické koalice